

Notulen Samen Weerbaar

Datum: 28 januari 2025, 20.00u
Locatie: School de Nijenoord, Wageningen Noordwest
Organisatoren: Ine Botman, Johan Feenstra, Pieter van Ginneken, Machteld Speets, Joachim de Koning, Kirsten de Koning (notulist) en Peter Spitteler (faciliteert vanuit bewonersvereniging Noordwest)
Spreker Rode Kruis: Daan Gommers (teamleider bevolkingszorg)
Overige aanwezigen: 53 personen, waaronder een paar journalisten en een paar bewoners uit andere Wageningse wijken

Opening

Peter Spitteler opent de avond. Hij benoemt dat er een grote opkomst is. Groter dan verwacht. Er is duidelijk behoefte aan dit onderwerp. Hij stelt de organisatoren voor en geeft aan dat hij onafhankelijk voorzitter is vanavond. De bewonersvereniging van Noordwest faciliteert graag initiatieven die in de wijk ontstaan.

In deze roerige tijden is dit een onderwerp wat mensen bezighoudt. Er is van alles in het nieuws over boten in de Oostzee en Russische spionage. En het is de vraag of we tijdelijk zonder elektriciteit zouden kunnen. De rol van de overheid is belangrijk, maar vanavond is het de vraag wat we zelf kunnen doen.

Presentatie achtergrond en doel Samen Weerbaar Noordwest

Ine neemt het woord en opent haar presentatie. De aanleiding om deze avond te organiseren is dat er de laatste tijd nieuwsberichten voorbij komen over allerlei dreigingen. Ons leven hier gaat nog gewoon door en we merken er maar weinig van. Daarom is het de vraag wat je er mee moet.

Op verschillende momenten zijn er waarschuwingen afgegeven. De koning noemt dreigingen in zijn troonrede. En Rutte en defensie benoemen ook dat de weerbaarheid in Nederland verhoogd moet worden. Onder andere via de kracht van gemeenschappen.

In het buitenland zijn ze hier al verder mee dan in Nederland. Inmiddels is te zien dat er al verschillende sabotagepogingen zijn gedaan als het gaat om internet- en elektriciteitskabels. Het is niet onwaarschijnlijk dat ook in Nederland elektriciteit en internet gaan uitvallen. Terwijl we hier erg afhankelijk van zijn geworden. Een dergelijke gebeurtenis vindt altijd onverwacht plaats en komt altijd ongelegen. Het is daarom goed om dit serieus te nemen. En dan is de vraag: zijn we voorbereid? En gaan we het alleen voor onszelf oplossen of zorgen we ook voor elkaar?

Als organisatoren willen we bijdragen aan een sociaal weerbare wijk. En we hebben nog niet van andere wijken gehoord waar dit gebeurt. Daarom zijn we er trots op dat we dit in Noordwest met elkaar doen.

We willen stil staan bij wat er kan gebeuren bij het uitvallen van elektriciteit, internet en water. Als de urgentie er nog niet is, is het lastig om je er toe te zetten hier bij stil te staan. Maar het is goed om het je te realiseren. In de presentatie staat een lijstje, kijk hier thuis even wat langer naar.

Als de elektriciteit uitvalt doet bijvoorbeeld alles met een stekker het niet meer. Er is geen verwarming, geen verlichting, geen mogelijkheid om te koken, geen koeling en de vriezer gaat ontdooien. Bij het uitvallen van elektriciteit is er een grote kans dat er geen water meer uit de kraan komt en dat de riolering verstoord raakt. Het kan zijn dat het rioolwater omhoog komt in de woningen.

Verder doet het betalingsverkeer het niet meer: winkels sluiten waarschijnlijk. Ook doen liften, stoplichten en treinen het niet meer en kun je niet meer tanken. De openbare verlichting is uit.

Als internet uitvalt krijg je problemen met communicatie. Het is de vraag hoe je je familie of vrienden kunt bereiken. Er komt geen nieuws meer via internet. Niemand weet meer hoeveel geld er op de rekening staat. Online diensten doen het niet meer. De logistiek en infrastructuur is verstoord. Er is, als het wat langer duurt, geen bevoorrading meer van winkels.

Het is goed om thuis na te denken: stel het nu gebeurt, in hoeverre ben ik er dan klaar voor? De scenario's goed doordenken is een belangrijke eerste stap. Een goed hulpmiddel daarvoor is het programma Black-out van de EO die op 11 november is uitgezonden. Deze is terug te kijken via www.npo.nl of via de website van de EO. In dit tv-programma wordt het scenario van stroomuitval van enkele dagen in scene gezet. Er zijn scènes met wat er dan bij mensen thuis gebeurt, maar ook nep-journaals, nep-talkshows en nep-interviews met de mensen die er over gaan in Nederland. Om duidelijk te maken wat er op zo'n moment allemaal speelt. Wie heeft het programma al gezien? 12 mensen in de zaal. Voor de andere mensen is het zeker aan te raden dit tv-programma te kijken om je in te leven in de situatie.

Mensen vragen zich misschien af: gaat de overheid het niet oplossen? Er zijn op allerlei niveaus rampenplannen. Landelijk is er de Nationaal Coördinator Terrorisbestrijding en Veiligheid (NCTV) die onder het Ministerie van Justitie en Veiligheid valt. Het Nationaal Crisiscentrum ondersteunt landelijke crisiscoördinatiecentra met informatie. Regionaal zijn de veiligheidsdiensten onderdeel van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. En lokaal is de burgemeester verantwoordelijk voor de openbare orde en veiligheid.

Alle landelijke en regionale hulp moet eerst op gang komen. De eerste tijd ben je op jezelf aangewezen. En als het een grote ramp is, is het de vraag of al die plannen overal goed uitgevoerd kunnen worden. Hoe meer je jezelf kunt redden en we elkaar kunnen helpen, hoe mooier het is.

In Nederland is het zo geregeld dat als de stroom uitvalt, de zendmasten het nog 2 uur doen. Zo heeft de overheid de kans om een NL-Alert uit te sturen. Het is wel zo dat de lijnen snel overbelast raken als iedereen tegelijkertijd gaat bellen.

Waterbedrijven zouden 10 dagen door kunnen draaien op noodstroom. Maar als de stroomuitval een te groot gebied beslaat, neemt de overheid de regie over. Als er 24 uur geen water uit de kraan komt, moeten ze noodwatervoorziening leveren. Maar als het om een groot gebied gaat, is dit water niet meteen in onze wijk beschikbaar. Daarom is het goed om zelf water in huis te hebben. Het is belangrijk om zoveel mogelijk te zorgen dat we zelf en samen redzaam zijn.

Probeer er dus zelf over na te denken (bijvoorbeeld via het tv-programma Black-out), je zelfredzaamheid te vergroten (via wat het Rode Kruis straks gaat vertellen en bijvoorbeeld de overheidswebsite www.denkvooruit.nl) en te werken aan samenredzaamheid. Dat laatste besteden we na de pauze aandacht aan. Wat kunnen we voor elkaar betekenen in de wijk?

Presentatie Rode Kruis

Daan Gommers is teamleider bevolkingszorg van het Rode Kruis. Dat is het onderdeel van het Rode Kruis wat in actie komt bij grote rampen. Zo zijn ze betrokken geweest bij de valwinden in Leersum, de zonnepaneelbranden in Arnhem en het hoogwater in Limburg. Het Rode Kruis komt in zo'n situatie om de bevolking die betrokken is verder te helpen.

Elk jaar wordt er een rijksbrede risicoanalyse van de nationale veiligheid gemaakt. Er wordt gekeken wat de risico's zijn en hoeveel rekening we in Nederland met deze risico's moeten houden. Sommige risico's zouden een grote impact hebben, maar de kans is klein dat ze voor zullen komen. Andere risico's zijn waarschijnlijker dat ze voor zullen komen.

Als het gaat om elektriciteitsuitval, is het een verschil of dit kortdurend is of langdurend.

Als je het in een tijdlijn zet:

- Tijdstip 0: de elektriciteit valt uit. Alle elektrische apparaten doen het niet meer;
- Na 1 uur: hulpdiensten raken overbelast, vriezers beginnen te ontdooien, winkels sluiten;
- Na 2 uur: telefoonmasten vallen uit, hulpdiensten helpen alleen nog de meest kwetsbaren;
- Na 4 uur: er ontstaat maatschappelijke onrust, er ontstaan rellen en plunderingen, het communicatiesysteem van de hulpdiensten valt uit. Dat betekent dat de meldkamer van 112 en de hulpdiensten elkaar niet meer kunnen bereiken. De hulpdiensten kunnen dan niet meer zoveel.

Het Rode Kruis wordt in zo'n geval op verzoek van overheid gevraagd om in een gebied de hulpvraag en het aanbod te matchen. Het gaat dan bijvoorbeeld om benodigde medicijnen, water en voedsel, onderdak voor mensen die afhankelijk zijn van verwarming of ondersteuning van de huisartsenpost. Het Rode Kruis zet steunpunten op bij bijvoorbeeld brandweercentrales.

De hulpdiensten zijn bij langdurige stroomuitval vooral druk met de meest prangende zaken:

- De brandweer is bezig met liftopsluitingen, zorgen dat bewoners droge voeten houden en het beveiligen van industriële processen waarbij gevaarlijke stoffen betrokken zijn;
- De ambulance is vooral bezig met verkeersongevallen (de stoplichten doen het niet) en het opvangen van de weggevallene zorg in verzorgingshuizen;
- De politie is vooral bezig met verkeersongevallen en het tegengaan van rellen en plunderingen.

Daarom is het belangrijk om te bedenken wat je zelf kunt doen. Bijvoorbeeld met het bij elkaar verzamelen van een noodpakket. Dit is veel in het nieuws geweest de laatste tijd. In de presentatie laat Daan een lijst zien die het Rode Kruis gebruikt. Niet alles daarvan is relevant bij stroomuitval. Het is een wat breder opgezette lijst. Bij de uitgang liggen ook noodpakket lijsten die mensen mee kunnen nemen.

Daan benoemt er een paar:

- Lang houdbaar eten voor 3 dagen. Want na 3 dagen komt de overheidshulp goed op gang;
- Dekens voor het geval de verwarming uitvalt bij een stroomuitval;
- Een radio op batterijen: omroep Gelderland beheert de rampenzender voor de regio via 89.1 FM. Bewaar deze frequentie bij de radio, want in het geval internet uitvalt, kun je dit niet meer opzoeken.

Er komen een aantal vragen uit de zaal:

- *Wat heb je aan houdbaar eten als je het eten niet kunt koken?* Koude bonen uit blik zijn bijvoorbeeld wel eetbaar. Het liefst warm je die natuurlijk op. Daar kun je je ook op voorbereiden.
- *Is het niet genoeg om je dekbed te gebruiken als de verwarming uitvalt?* Het noodpakket is ook voor andere soort rampen. Bijvoorbeeld voor eventuele overstromingen. Als je in dat geval op zolder dekens hebt liggen, heb je er dan ook wat aan. Het is aan te raden alle spullen op zolder bij elkaar te bewaren.
- *Er wordt 3 liter water per persoon per dag aangeraden voor 3 dagen. Dat is 9 liter water per persoon. Is dat alleen om te drinken of ook voor de toilet en douche en dergelijke?* Het is te weinig om mee te douchen. Het is bedoeld voor de consumptie, voor tandenpoetsen en eventueel koken. Maar dan nog moet je er zuinig mee omspringen.

Het Rode Kruis wil mensen zelfredzamer maken. Maar ook stimuleren dat mensen nadenken wie er in de straat misschien minder redzaam is. Een aantal tips bij stroomuitval:

- Gebruik een kampeer kookstel om op te koken;
- Heb je geen radio in huis? Luister naar je autoradio;
- Het is niet nodig om een kant en klaar noodpakket te kopen. Als je weet wat je nodig hebt, kun je het kopen en op zolder bewaren;
- Heb je geen flessen water in huis, vul dan in de uren dat er nog water uit de kraan komt de badkuip met water. Dan heb je genoeg water voor de dagen erna;
- Vul een persoonlijk noodplan in. Dit is een [formulier van het Rode Kruis](#) met bijvoorbeeld de telefoonnummers die belangrijk zijn. Voor jezelf, maar ook bijvoorbeeld de storingsnummers voor gas en elektriciteit. Hang het formulier in de meterkast, zodat het goed te vinden is, stel dat hulpdiensten huis aan huis langsgaan om te kijken of er nog iemand aanwezig is;
- Ga naar familie of vrienden, wanneer de ramp niet landelijk plaatsvindt;
- Oefen noodsituaties;
- Volg een EHBO cursus.

Er zijn wat vragen vanuit de zaal:

- *Wat moeten mensen doen die van de elektriciteit afhankelijk zijn voor hun medische apparaten?* Bel binnen 2 uur (wanneer de telefoonmasten nog werken) met 112. Zorg sowieso altijd dat er voor 3 dagen extra medicatie in huis ligt. Stop dat in het noodpakket.
- *Zijn er noodaggregaten?* De universiteit heeft noodaggregaten. Ziekenhuizen hebben noodaggregaten. Andere noodaggregaten worden op de meest cruciale punten ingezet. Dat zal niet in een woonwijk zijn.

- *Leveren de zonnepanelen geen stroom meer bij stroomuitval?* De meeste zonnepanelen hebben een signaal nodig om stroom te kunnen leveren. Alleen mensen die een zelfvoorzienend of autonoom systeem hebben aangelegd, zullen stroom hebben. Maar 99% van de zonnepanelen zullen geen stroom meer leveren. Ook heb je weinig aan zonnepanelen in de donkere en koude maanden.
- *De meldkamer voor 112 heeft toch ook een noodaggregaat?* Dat klopt. Maar na 1 uur zijn de telefoonlijnen overbelast en na 4 uur valt het portofoonsysteem van de hulpdiensten uit. Dan kan de meldkamer de hulpdiensten niet meer bereiken. Er zijn geen satelliettelefoons. Mensen zullen dan naar de noodmeldpunten moeten gaan: de politie of brandweer.
- *Je kunt toch geen opgeladen powerbank op zolder leggen, want die loopt leeg?* Dat klopt. Een powerbank moet je periodiek opladen. De accu gaat het langst mee als de powerbank tot 80% opgeladen wordt. Het is niet goed voor lithium accu's om helemaal vol of helemaal leeg opgeborgen te worden.
- *Er zijn radio's met een zwengel om stroom op te wekken. Kun je daar de telefoon mee opladen?* Nee. De radio kan er wel mee werken, maar het is te weinig stroom om de telefoon te laden. Omroep Gelderland heeft een noodaggregaat om in noodsituaties informatie te kunnen zenden. Dus de radio is in dat geval het belangrijkste.

Ine bedankt Daan voor zijn bijdrage aan de avond.

Samen weerbaar

Na de pauze denken we in verschillende groepjes na wat we als wijkbewoners voor elkaar kunnen betekenen. Hoe kunnen we bijdragen aan een sociaal weerbare wijk?

Er zijn drie subgroepen na de pauze:

- **Communicatie:** komt er een centraal communicatie- of coördinatiepunt in de wijk? Wat gaan we daar dan doen en wie moeten er zijn?
- **Voedsel en water:** niet iedereen heeft alles in huis. Wat kunnen we daarin voor elkaar betekenen? Hoe kunnen we voedsel en water gezamenlijk organiseren.
- **Kwetsbare mensen in de wijk:** met wat voor problemen krijgen ze te maken? Hoe kunnen we ze ondersteunen?

Elk groepje heeft een half uur de tijd om over het thema na te denken. Daarna volgt een korte terugkoppeling en dan sluiten we de avond. De presentaties en notulen zullen achteraf beschikbaar worden gesteld. En er komt een stukje in de Noordwester te staan. Mensen kunnen hun naam en e-mailadres doorgeven als ze op de hoogte gehouden willen worden of betrokken willen blijven. Op 18 februari denken we met de mensen die mee willen denken door over dit onderwerp.